

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ 2014-2020

Αξιολογήσεις Αποδοτικότητας / Αποτελεσματικότητας για το Ε.Π. «Δυτική Ελλάδα 2014-2020»

1^ο Παραδοτέο : **Μεθοδολογία Αξιολόγησης**

Οκτώβριος 2019

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	4
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ	4
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
1 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ 2014-2020» – ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	8
1.1 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	8
1.2 ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠ ΤΟΥ ΕΣΠΑ 2014-2020 ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΤΟΥ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ	11
2 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ / ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ RIS3 / ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	12
2.1 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	12
2.2 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΈΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ	13
2.2.1 Ποια η συνεισφορά του ΕΠ στους στόχους της στρατηγικής Ευρώπη 2020;	13
2.2.2 Σε ποιο βαθμό η μέχρι τώρα υλοποίηση των παρεμβάσεων συνεισέφεραν στην λογική της παρέμβασης του Ε.Π. «Δυτική Ελλάδα 2014 – 2020»;.....	14
2.2.3 Σε ποιο βαθμό έχουν επιτευχθεί οι στόχοι του ΕΠ σε σχέση με τους στόχους που έχουν τεθεί σε επίπεδο δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων;.....	15
2.2.4 Σε ποιο βαθμό έχουν επιτευχθεί οι στόχοι της στρατηγικής RIS3 μέσω των παρεμβάσεων που υλοποιούνται;	16
2.2.5 Σε ποιους παράγοντες οφείλεται η επίτευξη ή μη επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί;	17
2.2.6 Οι παρεμβάσεις που υλοποιούνται συνάδουν με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες της RIS3;	18
2.2.7 Σε τι βαθμό υπάρχει συνέργεια μεταξύ των παρεμβάσεων των θεματικών στόχων 1,2,3 (ΕΤΠΑ) και του θεματικού στόχου 8 (ΕΚΤ);.....	19
2.2.8 Κατά πόσο ο διαθέσιμος προϋπολογισμός είναι κατάλληλος για την υλοποίηση των δράσεων του ΕΠ;	19
2.2.9 Οι παρεμβάσεις που υλοποιούνται κρίνονται αποδοτικές σε σχέση με το κόστος;	19
2.2.10 Εντοπισμός τυχόν προβλημάτων με αναφορά σε διορθωτικές ενέργειες που πρέπει να ληφθούν για την κάλυψη των στόχων του Προγράμματος.	20
2.2.11 Ποιοι εξωτερικοί παράγοντες επηρέασαν και επηρεάζουν την υλοποίηση του προγράμματος σε σχέση με τους αξιολογηθέντες άξονες προτεραιότητας.	20
2.2.12 Βαθμός απόκρισης από τους εμπλεκόμενους φορείς (δικαιούχους κλπ) και τυχόν αναγκαίες διορθωτικές ενέργειες.	20
2.2.13 Κρίνεται αναγκαία η αναθεώρηση του Προγράμματος και σε ποια κατεύθυνση; ..	21
2.3 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΈΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ – ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΑΚΑΛΥΨΗΣ	21
2.3.1 Αξιολόγηση της επικαιρότητας της Στρατηγικής RIS3	21

2.3.2	Αποτίμηση της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης και των αποτελεσμάτων της.	21
2.3.3	Διατύπωση προτάσεων σχετικά με την ανάγκη αναθεώρησης της Στρατηγικής RIS3	22
3	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ/ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ.....	23
3.1	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.....	23
3.2	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ.....	23
3.2.1	Ποια η συνεισφορά του ΕΠ στους στόχους της στρατηγικής Ευρώπη 2020;	23
3.2.2	Ποια η συνεισφορά του ΕΠ στους στόχους της Μακροπεριφέρειας Αδριατικής Ιονίου;	24
3.2.3	Σε ποιο βαθμό η μέχρι τώρα υλοποίηση των παρεμβάσεων συνεισέφεραν στην λογική της παρέμβασης του Ε.Π. «Δυτική Ελλάδα 2014 – 2020»;.....	25
3.2.4	Σε ποιο βαθμό έχουν επιτευχθεί οι στόχοι του ΕΠ σε σχέση με τους στόχους που έχουν τεθεί σε επίπεδο δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων;.....	26
3.2.5	Σε ποιους παράγοντες οφείλεται η επίτευξη ή μη επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί;	26
3.2.6	Κατά πόσο ο διαθέσιμος προϋπολογισμός είναι κατάλληλος για την υλοποίηση των δράσεων του ΕΠ;	27
3.2.7	Οι παρεμβάσεις που υλοποιούνται κρίνονται αποδοτικές σε σχέση με το κόστος;	27
3.2.8	Εντοπισμός τυχόν προβλημάτων με αναφορά σε διορθωτικές ενέργειες που πρέπει να ληφθούν για την κάλυψη των στόχων του Προγράμματος.	27
3.2.9	Βαθμός απόκρισης από τους εμπλεκόμενους φορείς (δικαιούχους κλπ) και τυχόν αναγκαίες διορθωτικές ενέργειες.	27
3.2.10	Κρίνεται αναγκαία η αναθεώρηση του Προγράμματος και σε ποια κατεύθυνση; ..	28
4	ΠΡΟΣΘΕΤΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΘΑ ΛΗΦΘΟΥΝ ΥΠΟΨΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ.....	29
4.1	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΎΕΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ.....	29
4.2	ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΠ 2021-2027 & ΛΟΙΠΑ ΚΡΙΣΙΜΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠ	29
5	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΑΡΑΔΟΤΕΩΝ.....	31
5.1	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ 2 ^{ΟΥ} ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ.....	31
5.2	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ 3 ^{ΟΥ} ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ.....	32
5.3	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ 4 ^{ΟΥ} ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ	33

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1: Χρηματοδότηση εγκεκριμένου ΕΠ ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ 2014-2020	8
Πίνακας 2: Παρουσίαση Αξόνων Προτεραιότητας ΕΠ – Θεματικοί Στόχοι, πηγή χρηματοδότησης, πόροι.....	10
Πίνακας 3: Υπόδειγμα Μήτρας Συνάφειας	14
Πίνακας 4: Υπόδειγμα Πίνακα Λογικής της Παρέμβασης.....	15

Κατάλογος Σχημάτων

Σχήμα 1: Σύνδεση των Στρατηγικών Στόχων του ΕΠ με τους Θεματικούς Στόχους της Ε2020.....	9
--	---

Συντομογραφίες

Συντομογραφία Ορισμός

ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΑΠ	Άξονας Προτεραιότητας
Δ.Δ.	Δημόσια Δαπάνη
Ε&Α	Έρευνα και Ανάπτυξη
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΠ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Επ.Προτ.	Επενδυτική Προτεραιότητα
ΕΠΑΝΕΚ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία»
ΕΣΠΑ 2014-2020	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης 2014-2020
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΕΥΔ ΕΠ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος
ΕΦΔ	Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης
ΘΣ	Θεματικός Στόχος
ΠΕΠ	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΠΣΕΚ	Περιφερειακό Συμβούλιο Έρευνας Καινοτομίας
ΠΣΚΕ	Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων
RIS3	Research and Innovation Strategy for Smart Specialization

Εισαγωγή

Το παρόν Παραδοτέο εκπονείται στο πλαίσιο του έργου «Αξιολογήσεις Αποδοτικότητας / Αποτελεσματικότητας για το Ε.Π. «Δυτική Ελλάδα 2014-2020»», σύμφωνα με την από 27/08/2019 Σύμβαση μεταξύ της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης ΕΠ Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας και της εταιρείας ΕΕΟ GROUP Α.Ε. (εφεξής και Σύμβουλος).

Αντικείμενο του έργου είναι η εκπόνηση των κάτωθι αξιολογήσεων σύμφωνα με το εγκεκριμένο Σχέδιο Αξιολόγησης του ΕΠ Δυτική Ελλάδα 2014-2020:

- Αξιολόγηση αποδοτικότητας/αποτελεσματικότητας για RIS3/ Επιχειρηματικότητα που αφορά τους Θ.Σ. 1,2,3,8.
- Αξιολόγηση αποδοτικότητας/αποτελεσματικότητας για τις παρεμβάσεις του ΕΤΠΑ: α) Περιβάλλον που αφορά τους Θ.Σ. 4, 5, 6, β) Μεταφορές που αφορά τον Θ.Σ.7, γ) Υποδομές Παιδείας Πρόνοιας που αφορά τους Θ.Σ. 9,10, δ) Τεχνικής Βοήθειας του Ε.Π. «Δυτική Ελλάδα 2014-2020».

Τα παραδοτέα του έργου είναι τα εξής τέσσερα:

- **1ο παραδοτέο:** «Μεθοδολογία αξιολόγησης»
- **2ο παραδοτέο:** «Έκθεση Αξιολόγησης αποδοτικότητας/αποτελεσματικότητας για RIS3/ Επιχειρηματικότητα που αφορά τους Θ.Σ. 1, 2, 3, 8».
- **3ο παραδοτέο:** «Έκθεση Αξιολόγησης αποδοτικότητας/αποτελεσματικότητας για τις παρεμβάσεις του ΕΤΠΑ: α) Περιβάλλον που αφορά τους Θ.Σ. 4, 5, 6, β) Μεταφορές που αφορά τον Θ.Σ.7, γ) Υποδομές Παιδείας Πρόνοιας που αφορά τους Θ.Σ. 9, 10, δ) Τεχνικής Βοήθειας του Ε.Π. «Δυτική Ελλάδα 2014-2020».
- **4ο παραδοτέο:** Τελική προσαρμογή

Η παρούσα έκθεση αποτελεί το **1^ο παραδοτέο** του έργου και αφορά την «Μεθοδολογία αξιολόγησης». Το περιεχόμενο της έκθεσης διαρθρώνεται με βάση τα ερωτήματα αξιολόγησης, στα οποία καλείται να απαντήσει ο Σύμβουλος στα επόμενα παραδοτέα, σύμφωνα με το αντικείμενο του έργου.

Με βάση τα ανωτέρω, το παρόν παραδοτέο περιλαμβάνει τα ακόλουθα πέντε κεφάλαια:

- Την -παρούσα- **Εισαγωγή** στην οποία γίνεται συνοπτική παρουσίαση **του αντικειμένου του έργου** και παράλληλα έχει το **ρόλο ενός σύντομου οδηγού** στα περιεχόμενα του παραδοτέου για τη διευκόλυνση του αναγνώστη.
- Το **πρώτο κεφάλαιο** στο οποίο γίνεται **σύντομη παρουσίαση του ΕΠ «Δυτική Ελλάδα 2014-2020»**.
- Το **δεύτερο κεφάλαιο** στο οποίο περιγράφεται η **μεθοδολογία προσέγγισης των ερωτημάτων αξιολόγησης** για την «Αξιολόγηση αποδοτικότητας / αποτελεσματικότητας για RIS3 / επιχειρηματικότητα».
- Το **τρίτο κεφάλαιο** στο οποίο περιγράφεται η **μεθοδολογία προσέγγισης των σχετικών ερωτημάτων αξιολόγησης** για την «Αξιολόγηση αποδοτικότητας / αποτελεσματικότητας για τις παρεμβάσεις στους τομείς του περιβάλλοντος, των μεταφορών, των υποδομών παιδείας και πρόνοιας, καθώς και τεχνικής βοήθειας».

- Το **τέταρτο κεφάλαιο** στο οποίο αναδεικνύονται *κρίσιμα στοιχεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη* κατά την υλοποίηση του έργου λαμβάνοντας υπόψη και τον υπό διαμόρφωση σχεδιασμό για την *επόμενη προγραμματική περίοδο 2021-2027*.
- Το **πέμπτο κεφάλαιο** το οποίο περιλαμβάνει την *προτεινόμενη δομή* των επόμενων *παραδοτέων* του έργου.

1 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ 2014-2020» – ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

1.1 Συνοπτική περιγραφή εγκεκριμένου Προγράμματος

Το ΕΠ «ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ 2014-2020» (ή ΠΕΠ ΔΕ) **εγκρίθηκε το έτος 2014** με βάση την απόφαση της Επιτροπής των ΕΚ με αριθμό C(2014) 10161 final/18-12-2014. Η συνολική δημόσια δαπάνη του Προγράμματος ήταν 490.985.732 Ευρώ, εκ των οποίων 392.788.583 Ευρώ αφορούσαν την συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 98.197.149 Ευρώ την Εθνική συμμετοχή.

Το έτος 2017 έγινε η 1η αναθεώρηση του ΕΠ Δυτική Ελλάδα στο πλαίσιο της διαδικασίας τεχνικής προσαρμογής για το έτος 2017 σύμφωνα με το άρθρο 92 παρ.3 του Καν 1303/2013. Στο πλαίσιο της εν λόγω Αναθεώρησης έγινε κατανομή πρόσθετων πόρων ύψους 13.396.091 Ευρώ Κοινοτικής Συνδρομής, εκ των οποίων 2.122.491 Ευρώ προήλθαν από το ΕΤΠΑ και 11.273.600 Ευρώ από το ΕΚΤ. Επιπρόσθετα, πραγματοποιήθηκαν αλλαγές στο τμήμα του Προγράμματος που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, πέραν αυτών που ήταν αποτέλεσμα των πρόσθετων πόρων. Η εν λόγω αναθεώρηση εγκρίθηκε με βάση την απόφαση της Επιτροπής των ΕΚ με αριθμό C(2017) 8464 final/6-12-2017. Ως εκ τούτου η συνολική Δημόσια Δαπάνη του ΕΠ είναι πλέον **507.730.846 Ευρώ**, εκ των οποίων 406.184.674 Ευρώ αφορούσαν τη συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 101.546.172 Ευρώ την Εθνική συμμετοχή.

Το έτος 2018 έγινε η 2η αναθεώρηση του ΠΕΠ ΔΕ η οποία περιλάμβανε γενικότερες τροποποιήσεις σε θέματα που άπτονταν μετακινήσεων πόρων, δεικτών, πλαισίου επίδοσης, ειδικών στόχων/επενδυτικών προτεραιοτήτων κλπ., σύμφωνα και με τα περιεχόμενα της με ΑΠ 55523/ΕΥΣΣΑ 963/23.5.2018 εγκυκλίου του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης/Γενική Γραμματεία Δημόσιων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ με τίτλο «Οδηγίες για την «Αναθεώρηση των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020 για το έτος 2018»». Η εν λόγω αναθεώρηση εγκρίθηκε με βάση την απόφαση της Επιτροπής των ΕΚ με αριθμό C(2018)8831/12-12-2018.

Αναλυτικά η χρηματοδότηση του ΠΕΠ ΔΕ έχει ως ακολούθως:

Πίνακας 1: Χρηματοδότηση εγκεκριμένου ΕΠ ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ 2014-2020

Πηγή Χρηματοδότησης	Πόροι (€)
ΕΤΠΑ	328.391.892
ΕΚΤ	77.792.782
Εθνικοί Πόροι	101.546.172
Σύνολο	507.730.846

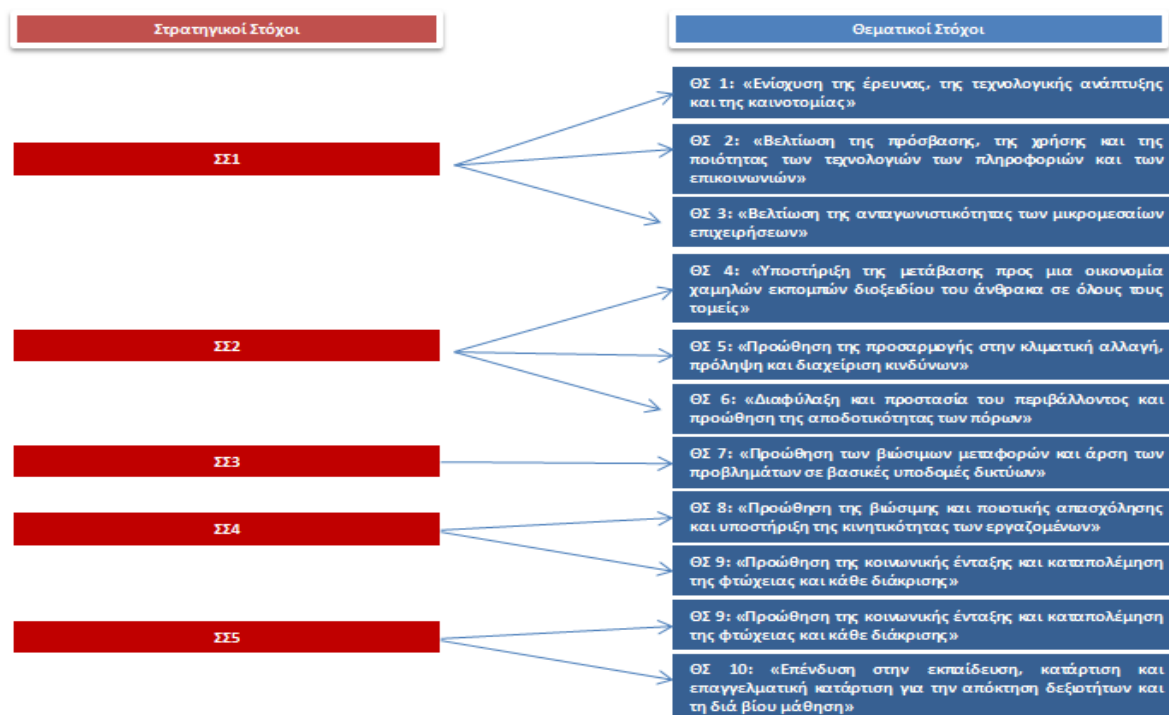
Σε ότι αφορά το **Αναπτυξιακό Όραμα** της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 έχει ως ακολούθως:

«Αυτοτροφοδοτούμενη, εξωστρεφής και αειφορική ανασυγκρότηση της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας εστιασμένη στην παγκόσμια ταυτότητά της, στις αξίες για τον άνθρωπο και το περιβάλλον»

Για την προαγωγή του αναπτυξιακού οράματος της Περιφέρειας επιλέχθηκαν για το ΕΠ Δυτική Ελλάδα **πέντε στρατηγικοί στόχοι (ΣΣ)**:

- **ΣΣ 1:** Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας
- **ΣΣ 2:** Προστασία του Περιβάλλοντος - μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον
- **ΣΣ 3:** Ανάπτυξη - εκσυγχρονισμός - συμπλήρωση μεταφορικών υποδομών
- **ΣΣ 4:** Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και Καταπολέμηση της Φτώχειας και των Διακρίσεων
- **ΣΣ 5:** Ανάπτυξη - εκσυγχρονισμός - συμπλήρωση κοινωνικών υποδομών, υποδομών υγείας και εκπαίδευσης

Κάθε Στρατηγικός Στόχος συνδέεται με συγκεκριμένους Θεματικούς Στόχους (ΘΣ) οι οποίοι ικανοποιούν την εθνική στρατηγική όπως αυτή εκφράζεται από το Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης 2014-2020 και την ευρωπαϊκή στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη (Ευρώπη 2020). Στο σχήμα που ακολουθεί παρουσιάζεται η σύνδεση των Στρατηγικών Στόχων του ΕΠ με τους Θεματικούς Στόχους της Ε2020.

Σχήμα 1: Σύνδεση των Στρατηγικών Στόχων του ΕΠ με τους Θεματικούς Στόχους της Ε2020

Επιπρόσθετα κάθε Στρατηγικός Στόχος αντιστοιχίζεται με έναν Άξονα Προτεραιότητας του Προγράμματος. Ως εκ τούτου το ΕΠ «ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ 2014-2020» έχει συνολικά επτά (7) Άξονες Προτεραιότητας, εκ των οποίων οι πέντε (5) εξυπηρετούν τους αντίστοιχους Στρατηγικούς Στόχους που προαναφέρθηκαν και οι δύο (2) αφορούν την Τεχνική Βοήθεια του Προγράμματος.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι Άξονες Προτεραιότητας (ΑΠ) του ΕΠ, οι Θεματικοί Στόχοι ανά ΑΠ, η πηγή χρηματοδότησης και η συνολική δημόσια δαπάνη αυτών.

Πίνακας 2: Παρουσίαση Αξόνων Προτεραιότητας ΕΠ – Θεματικοί Στόχοι, πηγή χρηματοδότησης, πόροι

Άξονας Προτεραιότητας	Θεματικοί Στόχοι	Πηγή Χρηματοδότησης	Δημόσια Δαπάνη (€)
1 - Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας	ΘΣ1, 2, 3	ΕΤΠΑ Εθνικοί Πόροι	70.390.886
2 - Προστασία του Περιβάλλοντος – Μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον	ΘΣ4, 5, 6	ΕΤΠΑ Εθνικοί Πόροι	160.238.844
3 - Ανάπτυξη - Εκσυγχρονισμός – Συμπλήρωση μεταφορικών υποδομών	ΘΣ7	ΕΤΠΑ Εθνικοί Πόροι	121.460.848
4 - Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και Καταπολέμηση της Φτώχειας και των Διακρίσεων	ΘΣ8, 9	ΕΚΤ Εθνικοί Πόροι	95.710.629
5 - Ανάπτυξη – εκσυγχρονισμός – συμπλήρωση κοινωνικών υποδομών, υποδομών υγείας και εκπαίδευσης	ΘΣ9, 10	ΕΤΠΑ Εθνικοί Πόροι	50.893.093
6 - Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ		ΕΚΤ Εθνικοί Πόροι	1.530.349
7 - Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ		ΕΤΠΑ Εθνικοί Πόροι	7.506.197
Σύνολο			507.730.846

Επιπρόσθετα σημειώνεται ότι η στρατηγική του ΕΠ εξειδικεύεται περαιτέρω σε Επενδυτικές Προτεραιότητες ανά Θεματικό Στόχο και Ειδικούς Στόχους ανά Επενδυτική Προτεραιότητα, ενώ για την παρακολούθηση του ΕΠ έχουν διαμορφωθεί κατάλληλοι δείκτες εκρών και αποτελεσμάτων.

Τέλος, σημειώνεται ότι μέσω του εν λόγω ΕΠ θα εξυπηρετηθούν μια σειρά από στρατηγικές και επιχειρησιακά σχέδια της Περιφέρειας όπως:

- Περιφερειακή Στρατηγική για την Έξυπνη Εξειδίκευση, η οποία αποτελεί και ένα από τα αντικείμενα της παρούσας αξιολόγησης.
- Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και την Καταπολέμηση της Φτώχειας & του Κοινωνικού Αποκλεισμού.
- Περιφερειακό Επιχειρησιακό Σχέδιο για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.
- Στρατηγικές για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη.

1.2 Αναθεώρηση των ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020 στο πλαίσιο της κατανομής του αποθεματικού επίδοσης

Κατά το στάδιο εκπόνησης του παρόντος 1^{ου} παραδοτέου του έργου, είναι σε εξέλιξη η διαδικασία της 3^{ης} αναθεώρησης του ΕΠ Δυτική Ελλάδα 2014-2020, η οποία απορρέει από την εξέταση των επιδόσεων του Πλαισίου Επίδοσης του ΕΠ και την ανάγκη ανακατανομής του αποθεματικού επίδοσης. Η εν λόγω αναθεώρηση πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη τον Καν. 1303/2013, άρθρο 30, παρ.3 καθώς και την υπ' αριθμ. 80219-31/07/2019 εγκύκλιο της Εθνικής Αρχής Συντονισμού ΕΣΠΑ με τίτλο «Οδηγίες για την αναθεώρηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2014-2020 στο πλαίσιο της κατανομής του αποθεματικού επίδοσης».

Σε ότι αφορά το ΕΠ Δυτική Ελλάδα, σύμφωνα με την C(2019) 6112 final/ 13-08-2019 εκτελεστική απόφαση της ΕΕ και των Παραρτημάτων Ι και ΙΙ αυτής, από τον έλεγχο των οροσήμων (2018) του Πλαισίου Επίδοσης, διαπιστώθηκε αποτυχία επίτευξης σε έναν Άξονα Προτεραιότητας και ως εκ τούτου θα πρέπει να μετακινηθούν οι πόροι του αποθεματικού επίδοσης από τον εν λόγω ΑΠ σε επιτυχημένα πλαίσια επίδοσης άλλων ΑΠ του Προγράμματος. Ειδικότερα, θα πρέπει να αφαιρεθούν οι πόροι του αποθεματικού επίδοσης από τον ΑΠ 3 (Μεταφορές -Υποδομές Δικτύων) ύψους 6.073.042€ ΚΣ ή 7.591.303€ σε όρους ΔΔ. Ο εν λόγω Άξονας περιλαμβάνει τον ΘΣ7 και χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και από Εθνικούς Πόρους.

Με βάση τον σχεδιασμό της ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, οι εν λόγω πόροι προτείνεται να μεταφερθούν στον ΑΠ 5 (Υποδομές Υγείας – Πρόνοιας, Εκπαίδευσης) και ειδικότερα στον Θεματικό Στόχο 10 προκειμένου καλυφθούν οι αυξημένες ανάγκες της Περιφέρειας σε υποδομές εκπαίδευσης.

Η διαδικασία ολοκλήρωσης της 3^{ης} αναθεώρησης του ΕΠ (έγκριση από την Ε.Ε.) αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι το Δεκέμβριο 2019.

Βάσει των ανωτέρω, επισημαίνεται ότι το 2ο παραδοτέο του έργου το οποίο αφορά την «Έκθεση Αξιολόγησης αποδοτικότητας/αποτελεσματικότητας για RIS3/ Επιχειρηματικότητα που αφορά τους Θ.Σ. 1,2,3,8» και προβλέπεται να υποβληθεί στην Αναθέτουσα Αρχή εντός του 2019, δεν επηρεάζεται από την διαδικασία της 3^{ης} αναθεώρησης του ΕΠ καθώς επικεντρώνεται σε Άξονες Προτεραιότητας και Θεματικούς Στόχους στους οποίους δεν υπάρχει μεταβολή στα χρηματοδοτικά στοιχεία από την παραπάνω διαδικασία.

2 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ / ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ RIS3 / ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

2.1 Αντικείμενο της αξιολόγησης

Η αξιολόγηση που αφορά τη Στρατηγική Έρευνας και Τεχνολογίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση¹ (Research and Innovation Strategy for Smart Specialisation - RIS3) ή, απλώς, Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (Smart Specialisation Strategy – S3) όπως έχει επικρατήσει να λέγεται, έχει δύο σκέλη:

- Το πρώτο σκέλος αποσκοπεί στην αξιολόγηση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας της υλοποίησης της Στρατηγικής. Με δεδομένο ότι βασικός πυλώνας χρηματοδότησης της Στρατηγικής αποτελεί το ΕΠ Δυτική Ελλάδα, η εν λόγω αξιολόγηση εστιάζει στην αποτίμηση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των Θεματικών Στόχων 1, 2 και 3 (Άξονας Προτεραιότητας 1 του ΕΠ) καθώς και του Θεματικού Στόχου 8 (Άξονας Προτεραιότητας 4 του ΕΠ), από τους οποίους κατά κύριο λόγο χρηματοδοτείται.
- Το δεύτερο σκέλος αποσκοπεί στην αξιολόγηση της επικαιρότητας της Στρατηγικής, την αποτίμηση της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης και τη διατύπωση προτάσεων για την ανάγκη αναθεώρησης της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης.

Σύμφωνα και με την οικεία σύμβαση, στο πλαίσιο της συγκεκριμένης αξιολόγησης θα εξεταστούν τα ακόλουθα ερωτήματα:

Πρώτο σκέλος: Αξιολόγηση αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της υλοποίησης της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης

- Ποια η συνεισφορά του ΕΠ στους στόχους της στρατηγικής Ευρώπη 2020;
- Σε ποιο βαθμό η μέχρι τώρα υλοποίηση των παρεμβάσεων συνεισέφεραν στην λογική της παρέμβασης του Ε.Π. «Δυτική Ελλάδα 2014 – 2020»;
- Σε ποιο βαθμό έχουν επιτευχθεί οι στόχοι του ΕΠ σε σχέση με τους στόχους που έχουν τεθεί σε επίπεδο δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων;
- Σε ποιο βαθμό έχουν επιτευχθεί οι στόχοι της στρατηγικής RIS3 μέσω των παρεμβάσεων που υλοποιούνται;
- Σε ποιους παράγοντες οφείλεται η επίτευξη ή μη επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί;
- Οι παρεμβάσεις που υλοποιούνται συνάδουν με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες της RIS3;
- Σε τι βαθμό υπάρχει συνέργεια μεταξύ των παρεμβάσεων των θεματικών στόχων 1,2,3 (ΕΤΠΑ) και του θεματικού στόχου 8 (ΕΚΤ);
- Κατά πόσο ο διαθέσιμος προϋπολογισμός είναι κατάλληλος για την υλοποίηση των δράσεων του ΕΠ;
- Οι παρεμβάσεις που υλοποιούνται κρίνονται αποδοτικές σε σχέση με το κόστος;
- Εντοπισμός τυχόν προβλημάτων με αναφορά σε διορθωτικές ενέργειες που πρέπει να ληφθούν για την κάλυψη των στόχων του Προγράμματος.

¹ European Commission (2012), “Guide to Research and Innovation Strategies for Smart Specialisations (RIS3)”.

- Ποιοι εξωτερικοί παράγοντες επηρέασαν και επηρεάζουν την υλοποίηση του προγράμματος σε σχέση με τους αξιολογηθέντες άξονες προτεραιότητας.
- Βαθμός απόκρισης από τους εμπλεκόμενους φορείς (δικαιούχους κλπ) και τυχόν αναγκαίες διορθωτικές ενέργειες.
- Κρίνεται αναγκαία η αναθεώρηση του Προγράμματος και σε ποια κατεύθυνση;

Δεύτερο σκέλος: Αξιολόγηση της επικαιρότητας της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης – Αποτίμηση της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης

- Αξιολόγηση της επικαιρότητας της Στρατηγικής RIS3.
- Αποτίμηση της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης και των αποτελεσμάτων της.
- Διατύπωση προτάσεων σχετικά με την ανάγκη αναθεώρησης της Στρατηγικής RIS3.

Ακολουθεί αναφορά στη μεθοδολογία προσέγγισης καθενός από τα ανωτέρω ερωτήματα.

2.2 Αξιολόγηση αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της υλοποίησης της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης

2.2.1 Ποια η συνεισφορά του ΕΠ στους στόχους της στρατηγικής Ευρώπη 2020;

Για τη Στρατηγική Ευρώπη 2020² (ή E2020) έχουν τεθεί για το σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι ακόλουθοι αλληλένδετοι **πρωταρχικοί στόχοι**, οι οποίοι απεικονίζουν γενικά την **πρόοδο** που θα πρέπει να σημειώσει η Ένωση σε βασικές παραμέτρους **μέχρι το 2020**:

Απασχόληση

Το 75% του πληθυσμού μεταξύ 20-64 ετών πρέπει να έχει απασχόληση.

Έρευνα και Ανάπτυξη (E&A)

Το 3% του ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να επενδύεται σε E&A.

Κλιματική αλλαγή και ενέργεια

Οι στόχοι του «20/20/20» ως προς το κλίμα/ την ενέργεια πρέπει να έχουν επιτευχθεί (περιλαμβανομένης της αύξησης σε 30% του ποσοστού μείωσης των εκπομπών εφόσον οι συνθήκες το επιτρέπουν), ήτοι:

- να μειωθούν οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά 20% σε σχέση με τα επίπεδα του 1990
- το 20% της μικτής τελικής κατανάλωσης ενέργειας να προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές
- να αυξηθεί η ενεργειακή απόδοση κατά 20%, που αντιστοιχεί σε μείωση της πρωτογενούς ενεργειακής κατανάλωσης κατά 368 Mtoe (εκατομμύρια τόνοι ισοδυνάμου πετρελαίου)

Εκπαίδευση

² Ανακοίνωση της Επιτροπής “(COM(2010) 2020 τελικό) Στρατηγική ΕΥΡΩΠΗ 2020: Στρατηγική για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη”.

Το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα την σχολική εκπαίδευση πρέπει να είναι μικρότερο από 10% και τουλάχιστον 40% των νέων ηλικίας 30-34 ετών πρέπει να έχουν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός

Ο αριθμός των ατόμων που κινδυνεύουν από φτώχεια πρέπει να μειωθεί κατά 20 εκατομμύρια.

Η εκτίμηση της συνεισφοράς του ΕΠ Δυτική Ελλάδα στην επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής Ευρώπη 2020 θα γίνει ανάλογα με το Στόχο της Στρατηγικής Ευρώπη 2020 και τις παρεμβάσεις του ΕΠ, **με ποιοτικό ή/και ποσοτικό τρόπο**:

- Στην ποιοτική προσέγγιση θα εκτιμηθεί ο βαθμός συμβολής των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων ή/και παρεμβάσεων του Προγράμματος (χαμηλή, μέση, υψηλή συμβολή) στους στόχους της Ε2020 μέσω κατάλληλης Μήτρας Συνάφειας (βλ. υπόδειγμα Πίνακα 3).
- Στην ποσοτική προσέγγιση, ανάλογα με το Στόχο της Στρατηγικής Ευρώπη 2020 και τα δεδομένα του συστήματος παρακολούθησης του ΕΠ, θα αξιοποιηθούν:
 - Οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί στα πεδία στοχοθεσίας της Στρατηγικής Ευρώπη 2020
 - Οι τιμές των συναφών δεικτών εκροών.
 - Οι τιμές των συναφών δεικτών αποτελεσμάτων (για την περίπτωση των δράσεων που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ).

Πίνακας 3: Υπόδειγμα Μήτρας Συνάφειας

Δομικά στοιχεία ΕΠ	ΘΣ1	ΘΣ2	ΘΣ...
Στόχοι Ε2020	Επ.Προτ.1b	Επ.Προτ.2b	Επ.Προτ.2c
Στόχος 1	✓	✓	
Στόχος 2		✓✓	
....			
Στόχος ν			

✓: Χαμηλή συμβολή
 ✓✓: Μέτρια συμβολή
 ✓✓✓: Υψηλή συμβολή

2.2.2 Σε ποιο βαθμό η μέχρι τώρα υλοποίηση των παρεμβάσεων συνεισέφεραν στην λογική της παρέμβασης του Ε.Π. «Δυτική Ελλάδα 2014 – 2020»;

Η εκτίμηση της συνεισφοράς των παρεμβάσεων του ΕΠ στη λογική της παρέμβασης θα ακολουθήσει τα ακόλουθα βήματα:

- Θα καταρτιστεί ο πίνακας λογικής της παρέμβασης (βλ. υπόδειγμα Πίνακα 4) με βάση το τελευταίο εγκεκριμένο ΕΠ.
- Θα εξεταστεί η συνάφεια των δράσεων με τους ειδικούς στόχους που έχουν τεθεί, καθώς και τις ανάγκες που καλύπτουν.

Ο πίνακας λογικής της παρέμβασης, που αναφέρθηκε προηγουμένως, περιλαμβάνει τις ακόλουθες έξι (6) διαστάσεις³:

- i. Αναπτυξιακές ανάγκες
- ii. Θεματικοί στόχοι και επενδυτικές προτεραιότητες
- iii. Ειδικοί Στόχοι
- iv. Δείκτες αποτελέσματος για τη μέτρηση του βαθμού επίτευξης των ειδικών στόχων
- v. Τύποι δράσεων
- vi. Δείκτες εκροών για τη μέτρηση της προόδου υλοποίησης των δράσεων.

Πίνακας 4: Υπόδειγμα Πίνακα Λογικής της Παρέμβασης

1: Αναπτυξιακές ανάγκες	2: Θεματικοί στόχοι και επενδυτικές προτεραιότητες	3: Ειδικοί στόχοι	4: Δείκτες αποτελέσματος	5: Τύποι δράσεων	6: Δείκτες εκροών
Αναπτυξιακή ανάγκη 1					
Αναπτυξιακή ανάγκη 2					
Αναπτυξιακή ανάγκη ν					

2.2.3 Σε ποιο βαθμό έχουν επιτευχθεί οι στόχοι του ΕΠ σε σχέση με τους στόχους που έχουν τεθεί σε επίπεδο δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων;

α) Δράσεις που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ

Για τις δράσεις του ΕΠ που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ θα καταγραφούν οι τρέχουσες τιμές των δεικτών εκροών και θα συγκριθούν με τις αντίστοιχες τιμές – στόχους που αναφέρονται στο εγκεκριμένο ΕΠ. Με βάση τη σύγκριση αυτή θα διατυπωθούν συμπεράσματα για το βαθμό επίτευξης των στόχων του ΕΠ.

Όσον αφορά τους δείκτες αποτελεσμάτων, θα καταγραφούν οι τρέχουσες τιμές (με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία) και θα συγκριθούν με τις αντίστοιχες τιμές στόχους. Με βάση τη σύγκριση αυτή θα εξαχθούν συμπεράσματα για το κατά πόσο είναι επιτεύξιμες οι τελευταίες.

Σημειώνεται ότι κατά την προγραμματική περίοδο (ΠΠ) 2014-2020, ο δείκτης αποτελέσματος (για τις παρεμβάσεις που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής) είναι μία μεταβλητή που εκφράζει την αλλαγή σε μια περιοχή ή σε ένα τομέα, που προκαλείται ως αποτέλεσμα των υλοποιούμενων παρεμβάσεων αλλά και άλλων εξωγενών (ως προς το Πρόγραμμα) παραγόντων. Στο πλαίσιο αυτό η διαδικασία παρακολούθησης ενός Προγράμματος περιλαμβάνει και την ετήσια αποτύπωση των πλέον πρόσφατων τιμών των δεικτών αποτελέσματος που προέρχονται από εθνικά/περιφερειακά δεδομένα ή άλλες αξιόπιστες πηγές. Η έννοια της επίπτωσης είναι διαφοροποιημένη σε σχέση με την προηγούμενη προγραμματική περίοδο 2007-2013. Στην ΠΠ 2014-2020 ως επίπτωση νοείται

³ European Commission (2013). "Guidance Fiche – Intervention Logic Version 1, 06/05/2013".

η αλλαγή του αποτελέσματος που είναι δυνατό να αποδοθεί σε μία παρέμβαση με αξιόπιστο τρόπο. Η διάκριση της καθαρής επίδρασης μιας παρέμβασης από την επενέργεια/συμβολή άλλων παραγόντων αποτελεί έργο της αξιολόγησης επιπτώσεων⁴.

β) Δράσεις που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ

Για τις δράσεις του ΕΠ που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ θα καταγραφούν οι τρέχουσες τιμές των δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων, οι οποίες στη συνέχεια θα συγκριθούν με τις αντίστοιχες τιμές – στόχους που αναφέρονται στο εγκεκριμένο ΕΠ. Με βάση τη σύγκριση αυτή θα διατυπωθούν συμπεράσματα για το βαθμό επίτευξης των δράσεων του ΕΠ σε επίπεδο δεικτών εκροών και δεικτών αποτελεσμάτων.

Τέλος, σημειώνεται ότι για την καταγραφή της προόδου των δεικτών θα αντληθούν στοιχεία από το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ). Ειδικά για τους δείκτες αποτελέσματος του ΕΤΠΑ οι οποίοι δεν παρακολουθούνται από το ΟΠΣ αλλά από άλλες πηγές, θα αξιοποιηθεί κάθε διαθέσιμο μέσο (όπως ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης κλπ.).

2.2.4 Σε ποιο βαθμό έχουν επιτευχθεί οι στόχοι της στρατηγικής RIS3 μέσω των παρεμβάσεων που υλοποιούνται;

Η Στρατηγική Έρευνας και Τεχνολογίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση (Research and Innovation Strategies for Smart Specialisation - RIS3) είναι μια ολοκληρωμένη ατζέντα οικονομικού μετασχηματισμού, προσαρμοσμένη στις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής (χώρας ή περιφέρειας)⁵. Μία Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης χρηματοδοτείται από το ΕΠ της Περιφέρειας αλλά και από άλλες πηγές είτε στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 (π.χ. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία – ΕΠΑνΕΚ) είτε εκτός αυτού. Στη δεύτερη περίπτωση οι πηγές χρηματοδότησης είναι είτε εθνικές (π.χ. Αναπτυξιακός Νόμος) είτε από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης (π.χ. πρόγραμμα HORIZON 2020).

Για την εκτίμηση του βαθμού στον οποίο έχουν επιτευχθεί οι στόχοι της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης θα εφαρμοστεί η ακόλουθη προσέγγιση:

- Από την εγκεκριμένη Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης θα αποδελτιωθούν οι στόχοι (ποσοτικοί και ποιοτικοί).
- Με βάση την υλοποίηση των παρεμβάσεων του ΠΕΠ στους Θεματικούς Στόχους 1, 2, 3 και 8, θα εκτιμηθεί η συνεισφορά του ΠΕΠ στην επίτευξη των στόχων της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης.
- Συμπληρωματικά με την προηγούμενη εκτίμηση, θα επιχειρηθεί η ανάλυση της συνεισφοράς και άλλων πηγών χρηματοδότησης (βλέπε ανωτέρω) στην επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής.

⁴ Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης / Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ / Εθνική Αρχή Συντονισμού, Οδηγίες για την Ανάπτυξη του Ενιαίου Συστήματος Δεικτών ΕΣΠΑ 2014-2020 (1^ο Μέρος), Απρίλιος 2014.

⁵ European Commission (2013). "Guidance Fiche – Intervention Logic Version 1, 06/05/2013".

- Με βάση τα αποτελέσματα από τα δύο προηγούμενα βήματα θα εξαχθούν συμπεράσματα για τον βαθμό επίτευξης των στόχων της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης.

Η **μεθοδολογική δυσκολία** που υπάρχει στο παρόν ερώτημα είναι η εξής:

- Το ΕΠ Δυτική Ελλάδα έχει σχεδιαστεί ώστε να συνεισφέρει στην υλοποίηση της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης. Επίσης το ΕΠΑνΕΚ υποστηρίζει συναφείς στόχους με έμφαση στο εθνικό επίπεδο. Τα δύο προγράμματα, ως Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ, έχουν κοινό σύστημα παρακολούθησης. Επομένως, η εκτίμηση της συμβολής τους στην επίτευξη των στόχων της RIS3 της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας είναι εφικτή, υπό την αίρεση της διαθεσιμότητας των αναγκαίων στοιχείων από το ΕΠΑνΕΚ.
- Αντίθετα, οι άλλες πηγές χρηματοδότησης έχουν σχεδιαστεί **για να εξυπηρετήσουν άλλους στόχους** (π.χ. το πρόγραμμα HORIZON 2020 εξυπηρετεί στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης). Πρόκειται για προγράμματα με δικά τους συστήματα παρακολούθησης. Μάλιστα, στις περισσότερες των περιπτώσεων κατά την ανάλυση θα πρέπει να ληφθούν υπόψη μεμονωμένα έργα/ επενδύσεις, οι οποίες προέκυψαν από ατομική πρωτοβουλία των ενδιαφερομένων φορέων ως συνέχεια μίας πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Για τους λόγους αυτούς αναμένεται να υπάρξουν δυσκολίες στην εκτίμηση της συμβολής των άλλων χρηματοδοτικών πηγών στην επίτευξη των στόχων της RIS3. Δύο προσεγγίσεις που είναι οι πλέον κατάλληλες στην περίπτωση αυτή είναι:
 - α) η ποιοτική προσέγγιση της συμβολής με βάση τα χαρακτηριστικά κάθε έργου, και
 - β) η προσέγγιση με βάση τη χρηματοδοτική συνεισφορά του κάθε έργου στις συνολικές χρηματοδοτικές ανάγκες της RIS3.

2.2.5 Σε ποιους παράγοντες οφείλεται η επίτευξη ή μη επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί;

Οι παράγοντες στους οποίους οφείλεται η επίτευξη ή μη επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί, διακρίνονται σε εσωτερικούς (που αφορούν την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας) και εξωτερικούς (που είναι οι λοιποί παράγοντες). Ο διαχωρισμός αυτός δεν είναι απόλυτος καθώς κάποιοι εσωτερικοί παράγοντες συνδέονται στενά με αντίστοιχους εξωτερικούς και για το λόγο αυτό αφορούν όλες τις ελληνικές Περιφέρειες.

Στους **εσωτερικούς παράγοντες** συμπεριλαμβάνονται οι εξής (ενδεικτικά):

- Η προηγούμενη εμπειρία της ΕΥΔ του ΕΠ στη διαχείριση δράσεων έρευνας και καινοτομίας
- Η προηγούμενη εμπειρία της ΕΥΔ του ΕΠ στη διαχείριση δράσεων κρατικών ενισχύσεων (state aids)
- Η ύπαρξη (σε περιφερειακό επίπεδο) ενδιάμεσου φορέα διαχείρισης κρατικών ενισχύσεων με τις αναγκαίες διαχειριστικές ικανότητες (επαρκής στελέχωση, μητρώο αξιολογητών των προτάσεων που υποβάλλονται)

- Η κινητοποίηση των ενδιαφερομένων μερών (επιχειρήσεις, ερευνητική κοινότητα, αρμόδιοι δημόσιοι φορείς, η σύνθεση και λειτουργία του Περιφερειακού Συμβουλίου Έρευνας και Καινοτομίας)
- Η υλοποίηση της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης και η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της στη σύνταξη προσκλήσεων για την υποβολή προτάσεων

Σημειώνεται ότι θεμελιώδης παράγοντας για την επίτευξη ή μη των στόχων είναι η ύπαρξη ή μη αισθήματος κυριότητας (ownership) για τη RIS3 εκ μέρους της Περιφέρειας (ως διοικητικής οντότητας).

Στους **εξωτερικούς παράγοντες** συμπεριλαμβάνονται οι εξής (ενδεικτικά):

- Το κανονιστικό πλαίσιο (ιδιαίτερα των κανόνων κρατικών ενισχύσεων) που ισχύει σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Η παρασχεθείσα υποστήριξη/ καθοδήγηση προς την ΕΥΔ από τις αρμόδιες εθνικές αρχές και τις κεντρικές ειδικές υπηρεσίες
- Η λειτουργία του (ενιαίου) Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ)
- Η ετοιμότητα των επιχειρήσεων να υποβάλουν προτάσεις ως συνέχεια των προσκλήσεων της ΕΥΔ και η δυνατότητά τους να χρηματοδοτήσουν το εγκριθέν επιχειρηματικό σχέδιο

Ο ανωτέρω κατάλογος θα συμπληρωθεί και με άλλους παράγοντες που θα προσδιοριστούν από τη σχετική διερεύνηση που θα πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο του έργου. Στη συνέχεια θα εκτιμηθεί η θετική ή αρνητική επίδραση καθενός παράγοντα στην επίτευξη ή μη των στόχων που έχουν τεθεί. Για το σκοπό αυτό θα αντληθούν πληροφορίες από στελέχη της ΕΥΔ και του ενδιαμέσου φορέα διαχείρισης δράσεων κρατικών ενισχύσεων.

2.2.6 Οι παρεμβάσεις που υλοποιούνται συνάδουν με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες της RIS3;

Θα αποτυπωθεί η λογική της παρέμβασης της RIS3 με βάση το εγκεκριμένο κείμενο της Στρατηγικής. Με τη βοήθεια του πίνακα της λογικής παρέμβασης (βλ. Πίνακα 4) θα εκτιμηθεί ο βαθμός συνάφειας των υλοποιούμενων παρεμβάσεων με τις ανάγκες και προτεραιότητες της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης. Τα αποτελέσματα της εκτίμησης αυτής θα αποτυπωθούν σε ένα πίνακα (Μήτρα συνάφειας), ο οποίος θα συσχετίζει κάθε δράση με ανάγκες ή προτεραιότητες της RIS3 αναφέροντας το βαθμό συνάφειας (υψηλή, μέση, χαμηλή συνάφεια).

Σημειώνεται ότι η λειτουργία μιας αποτελεσματικής διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης και η ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων της στις προσκλήσεις για την υποβολή προτάσεων διασφαλίζει (σε υψηλό βαθμό) τη συνάφεια μεταξύ υλοποιούμενων δράσεων και αναγκών / προτεραιοτήτων της RIS3. Για το λόγο αυτό, το στοιχείο αυτό θα αποτελέσει αντικείμενο διερεύνησης κατά την αξιολόγηση (βλέπε και ενότητα 2.2.5).

2.2.7 Σε τι βαθμό υπάρχει συνέργεια μεταξύ των παρεμβάσεων των θεματικών στόχων 1,2,3 (ΕΤΠΑ) και του θεματικού στόχου 8 (ΕΚΤ);

Για την εκτίμηση του βαθμού συνέργειας μεταξύ των παρεμβάσεων των θεματικών στόχων 1, 2, 3 και 8, ο Σύμβουλος Αξιολόγησης θα υλοποιήσει τις εξής εργασίες:

- Συγκέντρωση και επεξεργασία όλων των διαθέσιμων δεδομένων για τις δράσεις των Θεματικών Στόχων 1, 2 και 3. Για το σκοπό αυτό θα αξιοποιηθούν: α) το περιεχόμενο των σχετικών προσκλήσεων, και β) τα στοιχεία των ενταγμένων ή/και των ολοκληρωμένων έργων ανά δράση (αριθμός, προϋπολογισμός, φυσικό αντικείμενο).
- Συγκέντρωση και επεξεργασία όλων των διαθέσιμων δεδομένων για τις δράσεις του Θεματικού Στόχου 8. Για το σκοπό αυτό θα αξιοποιηθούν: α) το περιεχόμενο των σχετικών προσκλήσεων, και β) τα στοιχεία των ενταγμένων ή/και των ολοκληρωμένων έργων ανά δράση (αριθμός, προϋπολογισμός, φυσικό αντικείμενο, αριθμός συμμετεχόντων στη δράση).
- Θα διερευνηθεί αν η διαδικασία της επιχειρηματικής ανακάλυψης ανέδειξε συγκεκριμένες ανάγκες αναβάθμισης του ανθρώπινου δυναμικού και σε ποιους τομείς προτεραιότητας της RIS3.
- Από τη σύνθεση των αποτελεσμάτων των προηγούμενων εργασιών θα εκτιμηθεί ο βαθμός συνέργειας μεταξύ των παρεμβάσεων των θεματικών στόχων 1, 2, 3 και 8.

2.2.8 Κατά πόσο ο διαθέσιμος προϋπολογισμός είναι κατάλληλος για την υλοποίηση των δράσεων του ΕΠ;

Για την αξιολόγηση της επάρκειας του προϋπολογισμού θα πραγματοποιηθούν εργασίες όπως:

- Καταγραφή της διαθέσιμης Δημόσιας Δαπάνης ανά Θ.Σ./ Επ.Προτ.
- Σύγκριση της πορείας υλοποίησης σε οικονομικούς όρους (δηλ. αριθμός ενταγμένων έργων και προϋπολογισμός αυτών) σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό.
- Διατύπωση προτάσεων σχετικά με την επάρκεια ή μη του διαθέσιμου προϋπολογισμού.

Συμπληρωματικά με τα ανωτέρω, για τις ανάγκες αξιολόγησης της Στρατηγικής RIS θα ληφθεί υπόψη και ο αριθμός των επιχειρήσεων που χρηματοδοτούνται από άλλα ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020 (κυρίως το ΕΠΑνΕΚ) καθώς και ο συνολικός αριθμός των επιλέξιμων επιχειρήσεων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.

2.2.9 Οι παρεμβάσεις που υλοποιούνται κρίνονται αποδοτικές σε σχέση με το κόστος;

Για την αξιολόγηση της αποδοτικότητας των παρεμβάσεων σε σχέση με το κόστος θα προσδιοριστεί το μέσο μοναδιαίο κόστος των ενταγμένων έργων και θα συγκριθεί με το αρχικό κόστος.

2.2.10 Εντοπισμός τυχόν προβλημάτων με αναφορά σε διορθωτικές ενέργειες που πρέπει να ληφθούν για την κάλυψη των στόχων του Προγράμματος.

Ο εντοπισμός των προβλημάτων θα βασιστεί:

- στην ανάλυση των διαθεσίμων στοιχείων από το σύστημα παρακολούθησης του ΕΠ όπως ήδη αναφέρθηκε (π.χ. για την ανταπόκριση των επιχειρήσεων στις προσκλήσεις της ΕΥΔ)
- στις απαντήσεις του Συμβούλου Αξιολόγησης στα προηγούμενα ερωτήματα
- σε στοιχεία που θα αντληθούν από στελέχη της ΕΥΔ, στελέχη του Ενδιάμεσου Φορέα Κρατικών Ενισχύσεων και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.

Με βάση τα ευρήματα των ανωτέρω εργασιών θα προσδιοριστούν οι αναγκαίες διορθωτικές ενέργειες που πρέπει να γίνουν για την κάλυψη των στόχων του ΕΠ.

2.2.11 Ποιοι εξωτερικοί παράγοντες επηρέασαν και επηρεάζουν την υλοποίηση του προγράμματος σε σχέση με τους αξιολογηθέντες άξονες προτεραιότητας.

Για την απάντηση στο ερώτημα αυτό θα υιοθετηθεί η προσέγγιση που αναφέρεται στο ερώτημα 2.2.5 όσον αφορά τους εξωτερικούς παράγοντες.

2.2.12 Βαθμός απόκρισης από τους εμπλεκόμενους φορείς (δικαιούχους κλπ) και τυχόν αναγκαίες διορθωτικές ενέργειες.

Η εκτίμηση του βαθμού απόκρισης των εμπλεκομένων φορέων θα βασιστεί στα ακόλουθα στοιχεία:

- Αριθμός επιχειρήσεων που συμμετείχαν στη διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης⁶ (ανά τομέα προτεραιότητας της RIS3)
- Αριθμός ενταγμένων έργων ανά δράση σε σχέση με την στοχοθεσία του ΕΠ (ή της ΕΥΔ)
- Προϋπολογισμός ενταγμένων έργων ανά δράση σε σχέση με τον προϋπολογισμό της δράσης

Υψηλές τιμές των προηγούμενων δεικτών σημαίνει υψηλό βαθμό ανταπόκρισης των εμπλεκομένων φορέων. Αντίθετα χαμηλές τιμές σημαίνουν χαμηλό βαθμό ανταπόκρισης. Στην περίπτωση αυτή θα διατυπωθούν προτάσεις για τυχόν αναγκαίες διορθωτικές ενέργειες.

⁶ European Commission (2016). "Implementing Smart Specialisation Strategies: A Handbook".

2.2.13 Κρίνεται αναγκαία η αναθεώρηση του Προγράμματος και σε ποια κατεύθυνση;

Λόγω της ανάγκης για την κατανομή του αποθεματικού επίδοσης, η σχετική αναθεώρηση του ΕΠ είναι σε εξέλιξη και αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2019 (βλ. υποενότητα 1.2). Σε κάθε περίπτωση από την εν λόγω αναθεώρηση δεν επηρεάζονται οι Άξονες Προτεραιότητας που αποτελούν αντικείμενο της συγκεκριμένης αξιολόγησης.

Η αναγκαιότητα και άλλης αναθεώρησης του ΕΠ (εντός του 2020) η οποία θα περιλαμβάνει και τους ΑΠ1 και 4 (ΘΣ8), θα κριθεί - μεταξύ άλλων - και με βάση τα ευρήματα και τα συμπεράσματα του έργου της αξιολόγησης.

2.3 Αξιολόγηση της επικαιρότητας της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης – Αποτίμηση της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης

2.3.1 Αξιολόγηση της επικαιρότητας της Στρατηγικής RIS3

Για την αξιολόγηση της επικαιρότητας της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, θα υλοποιηθούν οι ακόλουθες εργασίες:

- Μελέτη της ανάλυσης SWOT που περιλαμβάνεται στο εγκεκριμένο κείμενο Στρατηγικής, υπό το πρίσμα νεότερων σημαντικών εξελίξεων, με σκοπό τον εντοπισμό σημείων που χρήζουν τροποποίησης ή συμπλήρωσης – διατύπωση σχετικών προτάσεων.
- Ανάλυση του «καινοτομικού» οράματος της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας και διατύπωση προτάσεων για τυχόν τροποποίησή του.
- Ανάλυση των περιοχών προτεραιότητας για την Έξυπνη Εξειδίκευση που περιγράφονται στη Στρατηγική και διατύπωση προτάσεων για συμπλήρωση ή/και τροποποίηση.
- Ανάλυση του μείγματος πολιτικής που υιοθετήθηκε στην εγκεκριμένη Στρατηγική, με βάση τα αποτελέσματα των προηγούμενων εργασιών και διατύπωση προτάσεων για συμπλήρωση ή/και τροποποίηση.

2.3.2 Αποτίμηση της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης και των αποτελεσμάτων της.

Η διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης (*entrepreneurial discovery process*)⁷ είναι η διαδικασία με βάση την οποία καθορίζονται και εξειδικεύονται οι προτεραιότητες σε μια Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης.

Στη διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης συμμετέχουν όλοι οι «παίκτες», τους οποίους αφορά η Στρατηγική και κυρίως εκπρόσωποι της **τριπλής έλικας** (επιχειρήσεις, πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα, αρμόδιοι δημόσιοι φορείς). Αν στη διαδικασία συμμετέχουν και εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών (π.χ. ενώσεις καταναλωτών) τότε μιλάμε για **τετραπλή έλικα**. Ευκαία είναι και η συμμετοχή φορέων χρηματοδότησης όπως π.χ. οι φορείς επιχειρηματικών κεφαλαίων (*venture capitalists*).

⁷ European Commission (2016). "Implementing Smart Specialisation Strategies: A Handbook".

Η επιχειρηματική ανακάλυψη είναι μία συμμετοχική και αλληλεπιδραστική διαδικασία, κατά την οποία όλα οι προαναφερόμενοι παράγοντες συζητούν και διαμορφώνουν από κοινού τα πεδία (περιοχές προτεραιότητας) έξυπνης εξειδίκευσης και αναπτύσσουν το κατάλληλο μείγμα πολιτικής για την υλοποίησή της.

Για την αποτίμηση της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας θα αξιοποιηθούν στοιχεία όπως:

- Αριθμός και θέματα των συναντήσεων (εργαστηρίων) επιχειρηματικής ανακάλυψης που πραγματοποιήθηκαν
- Μέθοδος εφαρμογής της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης
- Αριθμός συμμετεχόντων σε κάθε εργαστήριο επιχειρηματικής ανακάλυψης με διάκριση ανά κατηγορία φορέα (επιχειρήσεις, πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα, αρμόδιοι δημόσιοι φορείς κ.λπ.)
- Αριθμός και περιγραφή καινοτόμων ιδεών / σχεδίων που προέκυψαν από κάθε ένα εργαστήριο
- Ενσωμάτωση ή μη των αποτελεσμάτων της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης στις εκδοθείσες προσκλήσεις του ΕΠ

Τέλος, κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί ότι σύμφωνα με την πρόταση κανονισμού του ΕΤΠΑ και του Ταμείου Συνοχής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την περίοδο 2021-2027, ο δείκτης «RCO 16 - Ενδιαφερόμενοι που συμμετέχουν σε διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης» θα αποτελέσει έναν από τους κοινούς δείκτες εκροών του ΕΤΠΑ⁸.

2.3.3 Διατύπωση προτάσεων σχετικά με την ανάγκη αναθεώρησης της Στρατηγικής RIS3

Με βάση τις απαντήσεις που θα δοθούν σε όλα τα προηγούμενα ερωτήματα, θα διατυπωθούν προτάσεις για την ανάγκη αναθεώρησης της περιφερειακής RIS3.

⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018). «Πρόταση. Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής», Στρασβούργο, 29.5.2018 COM(2018) 372 final.

3 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ/ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ

3.1 Αντικείμενο της Αξιολόγησης

Η συγκεκριμένη αξιολόγηση επικεντρώνεται στους τομείς παρέμβασης Περιβάλλον, Μεταφορές, Υποδομές Παιδείας, Υγείας και Πρόνοιας του ΕΠ Δυτική Ελλάδα 2014-2020 και συνδέεται με τους Άξονες Προτεραιότητας 2 (Θ.Σ.4, 5, 6), 3 (Θ.Σ.7), Α.Π.5 (ΕΤΠΑ, Θ.Σ. 9, 10), ενώ περιλαμβάνει και τους Άξονες Προτεραιότητας 6 (ΕΚΤ) και ΑΠ 7 (ΕΤΠΑ) που αφορούν την Τεχνική Βοήθεια του Προγράμματος.

Σύμφωνα με την οικεία σύμβαση, στο πλαίσιο της αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας για τις παρεμβάσεις που υλοποιούνται στους ανωτέρω τομείς, θα εξεταστούν τα ακόλουθα ερωτήματα:

- Ποια η συνεισφορά του ΕΠ στους στόχους της στρατηγικής Ευρώπη 2020;
- Ποια η συνεισφορά του ΕΠ στους στόχους της Μακροπεριφέρειας Αδριατικής Ιονίου;
- Σε ποιο βαθμό η μέχρι τώρα υλοποίηση των παρεμβάσεων συνεισέφεραν στην λογική της παρέμβασης του Ε.Π. «Δυτική Ελλάδα 2014 – 2020»;
- Σε ποιο βαθμό έχουν επιτευχθεί οι στόχοι του ΕΠ σε σχέση με τους στόχους που έχουν τεθεί σε επίπεδο δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων;
- Σε ποιους παράγοντες οφείλεται η επίτευξη ή μη επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί;
- Κατά πόσο ο διαθέσιμος προϋπολογισμός είναι κατάλληλος για την υλοποίηση των δράσεων του ΕΠ;
- Οι παρεμβάσεις που υλοποιούνται κρίνονται αποδοτικές σε σχέση με το κόστος;
- Εντοπισμός τυχόν προβλημάτων με αναφορά σε διορθωτικές ενέργειες που πρέπει να ληφθούν για την κάλυψη των στόχων του Προγράμματος.
- Ποιοι εξωτερικοί παράγοντες επηρέασαν και επηρεάζουν την υλοποίηση του προγράμματος σε σχέση με τους αξιολογηθέντες άξονες προτεραιότητας.
- Βαθμός απόκρισης από τους εμπλεκόμενους φορείς (δικαιούχους κλπ) και τυχόν αναγκαίες διορθωτικές ενέργειες.
- Κρίνεται αναγκαία η αναθεώρηση του Προγράμματος και σε ποια κατεύθυνση;

Ακολουθεί αναφορά στη μεθοδολογία προσέγγισης καθενός από τα ανωτέρω ερωτήματα.

3.2 Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των παρεμβάσεων

3.2.1 Ποια η συνεισφορά του ΕΠ στους στόχους της στρατηγικής Ευρώπη 2020;

Οι προς αξιολόγηση παρεμβάσεις συνεισφέρουν στους ακόλουθους στόχους της Στρατηγικής Ευρώπη 2020 (βλέπε και 2.2.1):

- Απασχόληση (το 75% του πληθυσμού μεταξύ 20-64 ετών πρέπει να έχει απασχόληση): Οι παρεμβάσεις δημιουργούν απασχόληση τόσο κατά τη φάση της υλοποίησής τους όσο και κατά την φάση της λειτουργίας τους (σε ορισμένες περιπτώσεις)
- Κλιματική αλλαγή και ενέργεια (στόχοι του «20/20/20»): Κάποιες από τις αξιολογούμενες παρεμβάσεις (π.χ. στον τομέα των μεταφορών) είναι δυνατό να συνεισφέρουν στην επίτευξη των συγκεκριμένων στόχων. Θα αποτελέσει αντικείμενο διερεύνησης στο πλαίσιο της αξιολόγησης.
- Εκπαίδευση (το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα την σχολική εκπαίδευση πρέπει να είναι μικρότερο από 10% και τουλάχιστον 40% των νέων ηλικίας 30-34 ετών πρέπει να έχουν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης): Κάποιες από τις παρεμβάσεις στον τομέα της εκπαίδευσης (υποδομές) μπορεί να συμβάλουν στη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου. Το θέμα θα αποτελέσει αντικείμενο διερεύνησης στο πλαίσιο της αξιολόγησης.
- Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός (ο αριθμός των ατόμων που κινδυνεύουν από φτώχεια πρέπει να μειωθεί κατά 20 εκατομμύρια): Στον στόχο αυτό είναι δυνατό να συνεισφέρουν οι παρεμβάσεις που αφορούν υποδομές υγείας – πρόνοιας (Θεματικός Στόχος 9/ΕΤΠΑ). Το θέμα θα αποτελέσει αντικείμενο διερεύνησης στο πλαίσιο της αξιολόγησης.

Με βάση τα προαναφερόμενα, η εκτίμηση της συνεισφοράς του ΕΠ Δυτική Ελλάδα στην επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής Ευρώπη 2020 θα γίνει, ανάλογα με το Στόχο της Στρατηγικής Ευρώπη 2020 και τις παρεμβάσεις του ΕΠ, με **ποιοτικό ή/και ποσοτικό** τρόπο:

- Στην ποιοτική προσέγγιση θα εκτιμηθεί ο βαθμός συμβολής των παρεμβάσεων που έχουν υλοποιηθεί στο πλαίσιο του προγράμματος (χαμηλή, μέση, υψηλή συμβολή) στους στόχους της Ε2020 μέσω κατάλληλης Μήτρας Συνάφειας (βλ. ανάλογη μεθοδολογία με αυτή στην υποενότητα 2.2.1).
- Στην ποσοτική προσέγγιση, ανάλογα με το Στόχο της Στρατηγικής Ευρώπη 2020 και τα δεδομένα του συστήματος παρακολούθησης του ΕΠ, θα αξιοποιηθούν:
 - Οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί στα πεδία στοχοθεσίας της Στρατηγικής Ευρώπη 2020
 - Οι τιμές των συναφών δεικτών εκροών

3.2.2 Ποια η συνεισφορά του ΕΠ στους στόχους της Μακροπεριφέρειας Αδριατικής Ιονίου;

Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περιοχή της Αδριατικής και του Ιονίου (EUSAIR), εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 29 Σεπτεμβρίου 2014. Αποτελεί μέσο για την προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης και τη σύσφιξη των σχέσεων μεταξύ των μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των χωρών της περιοχής των Δυτικών Βαλκανίων, ενώ χρησιμεύει και ως μηχανισμός που συμβάλλει στην προώθηση της διαδικασίας διεύρυνσης και ολοκλήρωσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ως ολοκληρωμένο μακροπρόθεσμο στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής, στοχεύει να βοηθήσει οκτώ χώρες, εκ των οποίων οι τέσσερις είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ελλάδα, Ιταλία, Κροατία, Σλοβενία)

και οι υπόλοιπες τέσσερις υποψήφιες/ δυνάμει υποψήφιες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, (Σερβία, Μαυροβούνιο, Αλβανία και Βοσνία-Ερζεγοβίνη) να συντονίζουν τις πολιτικές και τα στρατηγικά επενδυτικά τους σχέδια, να συνεργάζονται σε προγράμματα και στρατηγικά έργα. Στόχος είναι να συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή της κάθε χώρας και της ευρύτερης περιοχής αντιμετωπίζοντας κοινές προκλήσεις και ευκαιρίες σε τέσσερις θεματικούς τομείς:

- Γαλάζια Ανάπτυξη (Πυλώνας 1),
- Σύνδεση της Περιφέρειας (Μεταφορές και Ενέργεια) (Πυλώνας 2)
- Ποιότητα Περιβάλλοντος (Πυλώνας 3)
- Βιώσιμος τουρισμός (Πυλώνας 4).

Η ανάπτυξη διαχειριστικών/διοικητικών ικανοτήτων, η έρευνα και η καινοτομία και η ανάπτυξη των ΜΜΕ διατρέχουν όλους τους πυλώνες ως διατομεακά θέματα.

Κάθε πυλώνας συντονίζεται από μια χώρα μέλος της ΕΕ και μια χώρα που δεν είναι μέλος της ΕΕ. Η Ελλάδα μαζί με το Μαυροβούνιο συντονίζουν τον Πυλώνα 1 (Γαλάζια Ανάπτυξη).

Με βάση τα ανωτέρω, θα διερευνηθεί η συνεισφορά του ΕΠ στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περιοχή της Αδριατικής και του Ιονίου.

Πρέπει ωστόσο να υπογραμμιστεί ότι η έλλειψη άμεσων εκ των προτέρων συνδέσεων μεταξύ της EUSAIR και του προγραμματισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις χώρες μέλη καθώς και στις χώρες που δεν είναι μέλη της Ένωσης αποτελεί σοβαρή πρόκληση και επηρεάζει το χρονοδιάγραμμα και τα κίνητρα. Η EUSAIR εγκρίθηκε μετά τη διαπραγμάτευση των εγγράφων στρατηγικού προγραμματισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό προκάλεσε μια αναντιστοιχία μεταξύ της EUSAIR και των Προγραμμάτων, η οποία επιδεινώθηκε από τα περιορισμένα κίνητρα προς τα Προγράμματα να ενσωματώσουν τις πρωτοβουλίες EUSAIR. Το καθαρό αποτέλεσμα είναι περαιτέρω περιορισμοί για την πρόσβαση της EUSAIR σε κεφάλαια. Σε εθνικό επίπεδο, η ρητή ενσωμάτωση της EUSAIR σε εθνικά έγγραφα στρατηγικής, σχεδιασμού και πλαισίου έχει αποδειχθεί δύσκολη, συχνά λόγω των χρονικών περιορισμών και της έλλειψης κινήτρων⁹.

3.2.3 Σε ποιο βαθμό η μέχρι τώρα υλοποίηση των παρεμβάσεων συνεισέφεραν στην λογική της παρέμβασης του Ε.Π. «Δυτική Ελλάδα 2014 – 2020»;

Για την εκτίμηση της συνεισφοράς των ανωτέρω παρεμβάσεων στη λογική της παρέμβασης του ΕΠ, θα ακολουθηθεί αντίστοιχη μεθοδολογική διαδικασία με αυτή που περιγράφεται στην υπο-ενότητα 2.2.2.

⁹European Commission, OECD, "EUSAIR Synthesis Report: Multi-level Governance and Cross-Sector Practices Supporting the European Union Strategy for the Adriatic and Ionian Region".

3.2.4 Σε ποιο βαθμό έχουν επιτευχθεί οι στόχοι του ΕΠ σε σχέση με τους στόχους που έχουν τεθεί σε επίπεδο δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων;

Για τις δράσεις που εντάσσονται στους τομείς παρέμβασης Περιβάλλον, Μεταφορές, Υποδομές Παιδείας, Υγείας Πρόνοιας του ΕΠ Δυτική Ελλάδα 2014-2020 και ειδικότερα στους Άξονες Προτεραιότητας 2 (Θ.Σ.4, 5, 6), 3 (Θ.Σ.7), Α.Π.5 (ΕΤΠΑ, Θ.Σ. 9, 10) καθώς και στους Άξονες Προτεραιότητας 6 (ΕΚΤ) και ΑΠ 7 (ΕΤΠΑ) που αφορούν την Τεχνική Βοήθεια του Προγράμματος, θα ακολουθηθεί αντίστοιχη μεθοδολογία με αυτή της υπο-ενότητας 2.2.3. Συνοπτικά:

- Σε ότι αφορά τους δείκτες εκροών, θα καταγραφούν οι τρέχουσες τιμές αυτών (βάσει στοιχείων ΟΠΣ) και θα συγκριθούν με τις αντίστοιχες τιμές – στόχους που αναφέρονται στο εγκεκριμένο ΕΠ. Με βάση τη σύγκριση αυτή θα διατυπωθούν συμπεράσματα για το βαθμό επίτευξης των δράσεων του ΕΠ.
- Όσον αφορά τους δείκτες αποτελεσμάτων (υπάρχουν μόνο για τους ειδικούς στόχους που υποστηρίζονται από το ΕΤΠΑ), θα καταγραφούν (με βάση για διαθέσιμα στοιχεία) οι τρέχουσες τιμές και θα συγκριθούν με τις αντίστοιχες τιμές στόχους. Με βάση τη σύγκριση αυτή θα εξαχθούν συμπεράσματα για το κατά πόσο είναι επιτεύξιμες οι τελευταίες.

3.2.5 Σε ποιους παράγοντες οφείλεται η επίτευξη ή μη επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί;

Οι παράγοντες, στους οποίους οφείλεται η επίτευξη ή μη επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί διακρίνονται σε εσωτερικούς (που αφορούν την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας) και εξωτερικούς (που είναι οι λοιποί παράγοντες).

Στους **εσωτερικούς παράγοντες** συμπεριλαμβάνονται οι εξής (ενδεικτικά):

- Η προηγούμενη εμπειρία της ΕΥΔ του ΕΠ στη διαχείριση των σχετικών δράσεων.
- Η ωριμότητα των προς χρηματοδότηση έργων (ολοκλήρωση μελετών, επίλυση θεμάτων σχετικών με τις απαλλοτριώσεις, αδειοδοτήσεις, επίλυση θεμάτων συναρμοδιότητας φορέων κλπ).
- Η ικανότητα των δικαιούχων να υλοποιήσουν τις πράξεις (επαρκής στελέχωση, ταχύτητα υλοποίησης διαδικασιών κλπ.).
- Η ικανότητα των αναδόχων, στους οποίους ανατίθεται η υλοποίηση των έργων.

Στους **εξωτερικούς παράγοντες** συμπεριλαμβάνονται οι εξής (ενδεικτικά):

- Το θεσμικό και οργανωτικό πλαίσιο δημοπράτησης, εκτέλεσης, παραλαβής και πληρωμής των έργων και οι ενδιάμεσες μεταβολές αυτού.
- Η παρασχεθείσα υποστήριξη/καθοδήγηση προς την ΕΥΔ από τις αρμόδιες εθνικές αρχές και τις κεντρικές ειδικές υπηρεσίες.

Ο ανωτέρω κατάλογος θα συμπληρωθεί και με άλλους παράγοντες που θα προσδιοριστούν από τη σχετική διερεύνηση που θα πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο του έργου. Στη συνέχεια θα εκτιμηθεί η θετική ή αρνητική επίδραση καθενός παράγοντα στην επίτευξη ή μη των στόχων που έχουν τεθεί.

3.2.6 Κατά πόσο ο διαθέσιμος προϋπολογισμός είναι κατάλληλος για την υλοποίηση των δράσεων του ΕΠ;

Για την αξιολόγηση της επάρκειας του προϋπολογισμού θα ακολουθηθεί προσέγγισή ανάλογη με αυτής της υπο-ενότητας 2.2.8.

3.2.7 Οι παρεμβάσεις που υλοποιούνται κρίνονται αποδοτικές σε σχέση με το κόστος;

Για την αξιολόγηση της αποδοτικότητας των παρεμβάσεων σε σχέση με το κόστος θα ακολουθηθεί η ίδια μεθοδολογία που περιγράφεται στην υπο-ενότητα 2.2.9.

3.2.8 Εντοπισμός τυχόν προβλημάτων με αναφορά σε διορθωτικές ενέργειες που πρέπει να ληφθούν για την κάλυψη των στόχων του Προγράμματος.

Ο εντοπισμός των προβλημάτων θα βασιστεί:

- στην ανάλυση των διαθεσίμων στοιχείων από το σύστημα παρακολούθησης του ΕΠ όπως ήδη αναφέρθηκε
- στις απαντήσεις του Συμβούλου Αξιολόγησης στα προηγούμενα ερωτήματα
- σε στοιχεία που θα αντληθούν από στελέχη της ΕΥΔ ή/ και στελέχη επιλεγμένων δικαιούχων

Από το σύστημα παρακολούθησης του ΕΠ θα αντληθούν στοιχεία σχετικά με το ύψος των εντάξεων, νομικών δεσμεύσεων και πληρωμών σε σχέση με τους αρχικούς προϋπολογισμούς. Επίσης θα αντληθούν στοιχεία σχετικά με τον χρόνο έκδοσης μιας πρόσκλησης, το χρόνο ένταξης των έργων, το χρόνο ανάληψης νομικών δεσμεύσεων και το χρόνο πληρωμών. Από την επεξεργασία των στοιχείων αυτών θα εντοπιστούν αίτια των καθυστερήσεων και των προβλημάτων.

Με βάση τα ευρήματα των ανωτέρω εργασιών θα προσδιοριστούν οι αναγκαίες διορθωτικές ενέργειες που πρέπει να γίνουν για την κάλυψη των στόχων του ΕΠ.

3.2.9 Βαθμός απόκρισης από τους εμπλεκόμενους φορείς (δικαιούχους κλπ) και τυχόν αναγκαίες διορθωτικές ενέργειες.

Η εκτίμηση του βαθμού απόκρισης των εμπλεκόμενων φορέων (και κυρίως των δικαιούχων) θα βασιστεί σε στοιχεία όπως:

- Αριθμός ενταχθέντων έργων ανά δράση σε σχέση με τη στοχοθεσία του ΕΠ (ή της ΕΥΔ)
- Προϋπολογισμός ενταγμένων έργων ανά δράση σε σχέση με τον προϋπολογισμό της δράσης

Υψηλές τιμές των προηγούμενων δεικτών σημαίνει υψηλό βαθμό ανταπόκρισης των εμπλεκόμενων φορέων. Αντίθετα χαμηλές τιμές σημαίνουν χαμηλό βαθμό ανταπόκρισης. Στην περίπτωση αυτή θα διατυπωθούν προτάσεις για τυχόν αναγκαίες διορθωτικές ενέργειες.

3.2.10 Κρίνεται αναγκαία η αναθεώρηση του Προγράμματος και σε ποια κατεύθυνση;

Λόγω της ανάγκης για την κατανομή του αποθεματικού επίδοσης, η σχετική αναθεώρηση του ΕΠ είναι σε εξέλιξη και αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2019 (βλ. υποενότητα 1.2). Από την εν λόγω αναθεώρηση επηρεάζονται οι Άξονες Προτεραιότητας 3 και 5 που αποτελούν αντικείμενο της συγκεκριμένης αξιολόγησης.

Η αναγκαιότητα και άλλης αναθεώρησης του ΕΠ (εντός του 2020) θα κριθεί, μεταξύ άλλων, με βάση τα ευρήματα και τα συμπεράσματα του έργου της αξιολόγησης.

4 ΠΡΟΣΘΕΤΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΘΑ ΛΗΦΘΟΥΝ ΥΠΟΨΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Με γνωστές τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το κανονιστικό πλαίσιο που θα ισχύσει την περίοδο 2021-2027 η παρούσα αξιολόγηση, με αφετηρία τα προαναφερόμενα ερωτήματα, θα εστιάσει και θα αναδείξει κρίσιμα ζητήματα υλοποίησης του ΕΠ και της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης υπό το πρίσμα αυτών των δεδομένων. Η διερεύνηση των ζητημάτων αυτών καθίσταται επιτακτική δεδομένου ότι έχει διανυθεί το μεγαλύτερο διάστημα της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου.

4.1 Σχεδιασμός, υλοποίηση και διακυβέρνηση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης

Οι απαιτήσεις για το σχεδιασμό της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης την περίοδο 2021-2027 θα είναι αυξημένες. Αντίστοιχα αυξημένες θα είναι και οι απαιτήσεις σχετικά με την υλοποίηση και τη διακυβέρνηση της Στρατηγικής.

Οι προαναφερόμενες ανάγκες θα πρέπει να καλυφθούν με κεφαλαιοποίηση της πολύ αξιόλογης δουλειάς που έχει γίνει μέχρι σήμερα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας και με την εξασφάλιση πρόσθετων πόρων από την Περιφέρεια (ανθρώπινο δυναμικό, τεχνογνωσία κ.λπ.). Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να διερευνηθούν οι δυνατότητες περαιτέρω αξιοποίησης του Περιφερειακού Συμβουλίου Έρευνας και Καινοτομίας και της κινητοποίησης των επιχειρήσεων και των συλλογικών φορέων τους (π.χ. Επιμελητήρια).

Η συμμετοχή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περιοχή της Αδριατικής και του Ιονίου και στα Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας Interreg V-A «Ελλάδα – Ιταλία 2014-2020» και Interreg V-B «Αδριατική – Ιόνιο 2014-2020» παρέχουν τη δυνατότητα για την προετοιμασία των «μέτρων για τη διεθνή συνεργασία», που αποτελούν ένα από τα κριτήρια εκπλήρωσης του 1^{ου} θεματικού αναγκαίου πρόσφορου όρου¹⁰.

4.2 Θέματα επιλεξιμότητας κατά την ΠΠ 2021-2027 & λοιπά κρίσιμα θέματα από την υλοποίηση του ΕΠ

Κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027, σύμφωνα με την πρόταση κανονισμού για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής¹¹, δεν θα υποστηριχθούν μεταξύ άλλων, τα εξής:

- Επενδύσεις σε χώρους υγειονομικής ταφής αποβλήτων
- Επενδύσεις σε εγκαταστάσεις για την επεξεργασία υπολειμματικών αποβλήτων

¹⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018). «Πρόταση. Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Διαχείριση των Συνόρων και των Θεωρήσεων», Στρασβούργο, 29.5.2018 COM(2018) 375 final.

¹¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018). «Πρόταση. Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής», Στρασβούργο, 29.5.2018 COM(2018) 372 final.

- Επενδύσεις που συνδέονται με την παραγωγή, την επεξεργασία, τη διανομή, την αποθήκευση ή την καύση ορυκτών καυσίμων, με εξαίρεση τις επενδύσεις που συνδέονται με τα καθαρά οχήματα όπως ορίζονται στο άρθρο 4 της οδηγίας 2009/33/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹²

Στην τελευταία κατηγορία επενδύσεων εντάσσονται και τα δίκτυα φυσικού αερίου.

Για το λόγο αυτό τα ενδιαφερόμενα μέρη του ΕΠ θα πρέπει να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για την ολοκλήρωση των έργων που εμπίπτουν στις ανωτέρω κατηγορίες εντός της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου καθώς η χρηματοδότησή τους από την Πολιτική Συνοχής την επόμενη προγραμματική περίοδο, σύμφωνα με τα υπάρχοντα δεδομένα, θα είναι αδύνατη.

Εκτός από τις προαναφερόμενες περιπτώσεις, στις οποίες υπάρχει προφανές θέμα μη επιλεξιμότητας, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή και σε άλλα ενταγμένα έργα, η ολοκλήρωση των οποίων εντός της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 είναι επισφαλής, δεδομένου ότι αφενός δεν είναι γνωστό μέχρι σήμερα αν θα είναι δυνατή η χρηματοδότησή τους από τους πόρους της Πολιτικής Συνοχής και κατά την επόμενη περίοδο, αφετέρου μπορεί να θέσουν σε κίνδυνο τους στόχους που έχουν τεθεί σε επίπεδο ΕΠ στο πλαίσιο της ΠΠ 2014-2020.

¹² Οδηγία 2009/33/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την προώθηση καθαρών και ενεργειακών αποδοτικών οχημάτων οδικών μεταφορών (ΕΕ L 120 της 15.5.2009, σ. 5).

5 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΑΡΑΔΟΤΕΩΝ

Όπως αναφέρθηκε και στην Εισαγωγή, συνολικά στο πλαίσιο του έργου θα εκπονηθούν τέσσερα παραδοτέα. Πέραν του πρώτου παραδοτέου το οποίο αποτελεί την παρούσα «Μεθοδολογία Αξιολόγησης», για τα υπόλοιπα παραδοτέα σημειώνονται τα εξής:

- Προτείνεται η δομή των παραδοτέων 2 και 3¹³ να ακολουθήσει κατά βάση τα ερωτήματα αξιολόγησης που αναφέρθηκαν παραπάνω (σε συμφωνία και με την οικεία σύμβαση).
- Το 4^ο παραδοτέο (Τελική Προσαρμογή) προτείνεται για λόγους πληρότητας αλλά και χρησιμότητας για την ΕΥΔ, να περιλαμβάνει την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας του συνόλου του Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, στο πλαίσιο της οποίας θα γίνει και προσαρμογή των δύο επιμέρους αξιολογήσεων του έργου.

Στη συνέχεια ακολουθεί μια ενδεικτική αποτύπωση του περιεχομένου των εν λόγω παραδοτέων.

5.1 Περιεχόμενα 2^{ου} παραδοτέου

Τα περιεχόμενα του 2^{ου} παραδοτέου διαρθρώνονται – ενδεικτικά - ως εξής:

- 1. Δομή και επισκόπηση της υλοποίησης του ΕΠ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας**
 - 1.1. Συνοπτική περιγραφή περιεχομένου ΕΠ
 - 1.2. Βασικά στοιχεία για την υλοποίηση του ΕΠ
- 2. Αξιολόγηση αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της υλοποίησης της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης/ Επιχειρηματικότητα**
 - 2.1. Ποια η συνεισφορά του ΕΠ στους στόχους της στρατηγικής Ευρώπη 2020;
 - 2.2. Σε ποιο βαθμό η μέχρι τώρα υλοποίηση των παρεμβάσεων συνεισέφεραν στην λογική της παρέμβασης του Ε.Π. «Δυτική Ελλάδα 2014 – 2020»;
 - 2.3. Σε ποιο βαθμό έχουν επιτευχθεί οι στόχοι του ΕΠ σε σχέση με τους στόχους που έχουν τεθεί σε επίπεδο δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων;
 - 2.4. Σε ποιο βαθμό έχουν επιτευχθεί οι στόχοι της στρατηγικής RIS3 μέσω των παρεμβάσεων που υλοποιούνται;
 - 2.5. Σε ποιους παράγοντες οφείλεται η επίτευξη ή μη επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί;
 - 2.6. Οι παρεμβάσεις που υλοποιούνται συνάδουν με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες της RIS3;
 - 2.7. Σε τι βαθμό υπάρχει συνέργεια μεταξύ των παρεμβάσεων των θεματικών στόχων 1,2,3 (ΕΤΠΑ) και του θεματικού στόχου 8 (ΕΚΤ);

¹³ 2^ο παραδοτέο: «Έκθεση Αξιολόγησης αποδοτικότητας/αποτελεσματικότητας για RIS3/ Επιχειρηματικότητα που αφορά τους Θ.Σ. 1,2,3,8», 3^ο παραδοτέο «Έκθεση Αξιολόγησης αποδοτικότητας/αποτελεσματικότητας για τις παρεμβάσεις του ΕΤΠΑ: α) Περιβάλλον που αφορά τους Θ.Σ. 4,5,6, β) Μεταφορές που αφορά τον Θ.Σ.7, γ) Υποδομές Παιδείας Πρόνοιας που αφορά τους Θ.Σ. 9,10, δ) Τεχνικής Βοήθειας του Ε.Π. «Δυτική Ελλάδα 2014-2020».

- 2.8. Κατά πόσο ο διαθέσιμος προϋπολογισμός είναι κατάλληλος για την υλοποίηση των δράσεων του ΕΠ;
- 2.9. Οι παρεμβάσεις που υλοποιούνται κρίνονται αποδοτικές σε σχέση με το κόστος;
- 2.10. Εντοπισμός τυχόν προβλημάτων με αναφορά σε διορθωτικές ενέργειες που πρέπει να ληφθούν για την κάλυψη των στόχων του Προγράμματος.
- 2.11. Ποιοι εξωτερικοί παράγοντες επηρέασαν και επηρεάζουν την υλοποίηση του προγράμματος σε σχέση με τους αξιολογηθέντες άξονες προτεραιότητας.
- 2.12. Βαθμός απόκρισης από τους εμπλεκόμενους φορείς (δικαιούχους κλπ) και τυχόν αναγκαίες διορθωτικές ενέργειες.
- 2.13. Κρίνεται αναγκαία η αναθεώρηση του Προγράμματος και σε ποια κατεύθυνση;
- 3. Αξιολόγηση της επικαιρότητας της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης – Αποτίμηση της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης**
 - 3.1. Αξιολόγηση της επικαιρότητας της Στρατηγικής RIS3.
 - 3.2. Αποτίμηση της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης και των αποτελεσμάτων της.
 - 3.3. Διατύπωση προτάσεων σχετικά με την ανάγκη αναθεώρησης της Στρατηγικής RIS3.
- 4. Συμπεράσματα - Προτάσεις**

5.2 Περιεχόμενα 3^{ου} παραδοτέου

Τα περιεχόμενα του 3^{ου} παραδοτέου διαρθρώνονται – ενδεικτικά - ως εξής:

- 1. Δομή και επισκόπηση της υλοποίησης του ΕΠ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας**
 - 1.1 Συνοπτική περιγραφή περιεχομένου ΕΠ
 - 1.2 Βασικά στοιχεία για την υλοποίηση του ΕΠ
- 2. Αξιολόγηση αποδοτικότητας/αποτελεσματικότητας**
 - 2.1 Ποια η συνεισφορά του ΕΠ στους στόχους της στρατηγικής Ευρώπη 2020;
 - 2.2 Ποια η συνεισφορά του ΕΠ στους στόχους της Μακροπεριφέρειας Αδριατικής Ιονίου;
 - 2.3 Σε ποιο βαθμό η μέχρι τώρα υλοποίηση των παρεμβάσεων συνεισέφεραν στην λογική της παρέμβασης του Ε.Π. «Δυτική Ελλάδα 2014 – 2020»;
 - 2.4 Σε ποιο βαθμό έχουν επιτευχθεί οι στόχοι του ΕΠ σε σχέση με τους στόχους που έχουν τεθεί σε επίπεδο δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων;
 - 2.5 Σε ποιους παράγοντες οφείλεται η επίτευξη ή μη επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί;
 - 2.6 Κατά πόσο ο διαθέσιμος προϋπολογισμός είναι κατάλληλος για την υλοποίηση των δράσεων του ΕΠ;
 - 2.7 Οι παρεμβάσεις που υλοποιούνται κρίνονται αποδοτικές σε σχέση με το κόστος;
 - 2.8 Εντοπισμός τυχόν προβλημάτων με αναφορά σε διορθωτικές ενέργειες που πρέπει να ληφθούν για την κάλυψη των στόχων του Προγράμματος.
 - 2.9 Ποιοι εξωτερικοί παράγοντες επηρέασαν και επηρεάζουν την υλοποίηση του προγράμματος σε σχέση με τους αξιολογηθέντες άξονες προτεραιότητας.
 - 2.10 Βαθμός απόκρισης από τους εμπλεκόμενους φορείς (δικαιούχους κλπ) και τυχόν αναγκαίες διορθωτικές ενέργειες.

2.11 Κρίνεται αναγκαία η αναθεώρηση του Προγράμματος και σε ποια κατεύθυνση;

3. Συμπεράσματα - Προτάσεις

5.3 Περιεχόμενο 4^{ου} παραδοτέου

Τα περιεχόμενα του 4^{ου} παραδοτέου διαρθρώνονται – ενδεικτικά - ως εξής:

1. Συνοπτική περιγραφή εγκεκριμένου ΕΠ
2. Αξιολόγηση αποτελεσματικότητας ΕΠ (ανά άξονα προτεραιότητας)
3. Αξιολόγηση αποδοτικότητας ΕΠ (ανά άξονα προτεραιότητας)
4. Διαπιστώσεις σχετικά με την αποδοτικότητα/ αποτελεσματικότητα για:
 - a. RIS3/ Επιχειρηματικότητα που αφορά τους Θ.Σ. 1,2,3 και 8.
 - b. Τις παρεμβάσεις του ΕΤΠΑ: α) Περιβάλλον που αφορά τους Θ.Σ. 4,5,6, β) Μεταφορές που αφορά τον Θ.Σ.7, γ) Υποδομές Παιδείας Πρόνοιας που αφορά τους Θ.Σ. 9,10, δ) Τεχνικής Βοήθειας του Ε.Π. «Δυτική Ελλάδα 2014-2020».
5. Συμπεράσματα – προτάσεις.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά
και Επενδυτικά Ταμεία

Με τη συγχρηματοδότηση της
Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

+30 210 9769560

www.eeogroup.gr

+30 210 9705762

info@eeogroup.gr